

Poleg svojih rednih zadolžitvev je vedno našla čas za pomoč mlajšim gozdarjem. S posebno navdušenostjo je delala pri propagiranju gozdov in njihovih vrednot. Predvsem jo je veselilo delo z mladino, ki se mu je posvečala z vsem žarom. Med mladimi poslušalci je črpala moč za požrtvovalno delo na predavanjih, vodstvih po učnih poteh in nešteti pohodih v gozdove. Napisala je mnogo člankov za radio, razna glasila, sodelovala pri scenarijih poučnih filmov ter sestavila obširno besedilo za vodnik po gozdni učni poti Bolfenk-Razglednik na Pohorju. V naše gozdove je vnesla tudi slovensko pesem pohorskega pesnika Janka Glazerja. Razne napisne table o gozdu in pesmi tega pesnika je dala postaviti na širnem Pohorju. Na ta način je želela vnesti v današnjo industrializirano in skomercializirano družbo duha pomiritve in sprostitve v gozdu, ki je glavni del zdravega okolja.

GDK: 902.1

Miloš MEHORA (1911–1994)



Miloš Mehora, s srednjo strojnotehnično osnovno izobrazbo, usposabljan za risanje na Akademiji upodablajočih umetnosti v

Bila je izredna gozdarka, prijateljica, dobra žena, predvsem pa tenkočutna naravoslovka, ki se je zavedala, da je tudi sama del narave.

Za svoje predano delo je prejela nešteto pohval in priznanj. Zveza gozdarskih društev Slovenije jo je za posebne zasluge za slovenski gozd imenovala za zaslužno in častno članico društva. Na njeni zadnji poti smo jo pospremili med številnimi znanci, prijatelji in sodelavci vsi njeni študijski kolegi. Vedno se bomo spominjali njene vedrine, pripravljenosti pomagati v strokovnih ali človeških zadevah in prijateljskega odnosa. Za njeno delo in spomin na nepozabno sodelavko je Društvo gozdarskih inženirjev in tehnikov Maribor v Svečini dne 19. aprila 1995 sklenilo poimenovati gozdno učno pot Bolfenk-Razglednik v »Rozkina gozdna učna pot Bolfenk-Razglednik«.

Franc Cafnik

Ljubljani, za fotografiranje, in specializiran za barvno foto-reprodukcijo, za muzealstvo in spomeniško varstvo s strokovnim izpopolnjevanjem v Pragi, Düsseldorfu, Münchnu, na Dunaju, v Trstu in Milanu, je delal leta 1947 na Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo LRS kot referent za propagando v oddelku za gozdarsko prosveto, leta 1948 v Ministrstvu za gozdarstvo in lesno industrijo LRS kot šef biroja za tisk in propagando in od leta 1949 do upokojitve leta 1967 na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije v Ljubljani kot vodja tehniškega ateljeja.

Postavil je gozdarsko razstavo leta 1947 v Ljubljani in Beogradu, soorganiziral in postavil gozdarsko razstavo leta 1948 v Pragi, soorganiziral in postavil razstave gozdarstva in lesne industrije v Ljubljani leta 1948, 1949, 1953 itd. do leta 1988, ko je zadnjič postavil na ogled zbirko mizarških orodij na Lesnem sejmu v Ljubljani.

Od leta 1949 do upokojitve leta 1967 je kot uslužbenec Inštituta za gozdno in lesno

gospodarstvo, ob drugem delu, delal, kot pravi sam, kot v. d. konservatorja gozdarskega in lesnoindustrijskega dela Tehniškega muzeja Slovenije. Po upokojitvi je opravljal ta dela, predvsem za lesarski del, prav v 90. leta.

V gozdarskem in lesarskem oddelku skrajda ni eksponata, o katerem ne bi v dokumentaciji muzeja našli njegovih zapisov o izvoru, skico ter pogodbo o prevzemu ali nakupu.

Gozdarski, lesnoindustrijski in lovski muzej je ob otvoritvi obsegal 5 oddelkov, dva gozdarska (razvoj, gojenje in urejanje z varstvom gozdov ter izkoriščanje s tehniko), dva lesnoindustrijska (žagarstvo ter mehanska in kemična predelava lesa) in lovski oddetek.

Miloš Mehora je od leta 1952 do leta 1988 s 17 članki v reviji LES in 8 članki v reviji GOZDARSKI VESTNIK seznanjal strokovno javnost z razvojem muzejske dejavnosti v stroki in za stroko. Ker pa je večino konkretnega dela opravljal ali/čin organiziral on, je s tem posredno poročal tudi o svojem delu.

Tako je v letu 1955 opisal restavriranje stare samostanske žage pri gradu Bistra. Opredeljuje jo kot ŽAGO SAMICO NA VRE-TENO IN VINTO in kot prvovrstni tehnični spomenik žagarstva v Sloveniji. Pravi, da je to učni objekt in turistična znamenitost, ki je vredna ogleda za vsakogar. To žago je tudi naslikal v olju na več slikah, ki so v družinski lasti.

V letu 1957 je z opisom pospremil svojo postavitev razstave orodij za beljenje, cepljenje, upogibanje, struganje in vrtanje lesa, predvsem v kolarski in kletarski obrti.

V letu 1960, v članku z naslovom ROČNA OBDELAVA LESA V SUHO ROBO, je zapisal: »Opazujoč delo marljivih rok ribniških obrtnikov, sem bolj kot kje drugje spoznal čudoviti posluh, ki ga imajo ti ljudje za obdelavo lesa.«

Zgodovina PARNE ŽAGE NA KOČEV-SKEM ROGU ga prevzame leta 1962. Oskrbi si načrte, da izdelati maketo celotnega kompleksa, zbere podatke o delovanju žage od začetka gradnje leta 1894 do ukinitve delovanja leta 1932, ugotovi, da je tam delalo največ 500 delavcev, da so v skupni dobi delovanja razžagali

1,150.000 m³ »lesne mase«, in da so iz okoliških gozdov vozili hlodovino po 50 km zgrajenih gozdnih ozkotirnih železniških progah ter 30 km zgrajenih cestah – za konjsko in volovsko vprego.

V letu 1980 ga »prevzame« zgodovina proizvodnje žaganega furnirja v Sloveniji. V Podrečju pri Domžalah »odkrije« kompletni obrat za to proizvodnjo, star 100 let.

Pogon je bil vodni s podlivnim kolesom premera prek 4 metre, žaga venecianka za pripravo hlodovine je bil v objektu, a na nadstropju krožni žagalni stroj za žaganje furnirja, sestavljen iz segmentov in premera prek 2 metra.

Predlagal je, da Tehniški muzej Slovenije celotno furnirnico odkupi. S sponzorstvom Splošnega združenja lesarstva Slovenije je izvršen ta odkup, kupljen je objekt (zgradba) v Borovnici in vse skupaj je postavljeno in montirano v muzeju v Bistri kot samostojen muzejski eksponat. Miloš Mehora je detajlno skiciral vse dele, jih oštevilčil, vodil demontažo, popravila in montažo. Vse to je opisal v reviji LES v letih 1980 in 1984.

V letu 1981 opiše svoje muzejsko delovanje v članku z naslovom PRISPEVEK K ZGODOVINI MIZARSTVA NA SLOVENS-KEM. Med drugim pravi, da je bilo v letih od 1551 do 1580 v Ljubljani 5 mizarjev, da so delali trije sodarji in en kolar. Opisuje mizarске cehe, združenja mizarjev, šentviško-vižmarske in solkanske mizarje.

Njegov zadnji predmet preučevanja in pripravljajanja gradiv za dopolnitev lesarskega oddelka Tehniškega muzeja Slovenije je bila ZGODOVINA LESARSKEGA ŠOLSTVA NA SLOVENS-KEM.

Del tega preučevanja in zbiranja gradiva je objavil leta 1988 ob proslavljanju 100-letnice lesarskega šolstva na Slovenskem z naslovom: ZAČETEK IN NAJSTAREJŠE OBDOBJE OD LETA 1766 DO 1888. Pravi, da so prve oblike in načine lesarskega rokodelskega znanja prinesli v naše kraje v dobi antike Rimljani, da so v Evropi (v Franciji) leta 1648 ustanovili šolo lepih umetnosti (tudi za mizarje), da je bila leta 1810 v Ljubljani ustanovljena šola »za umetnost in obrt«, tudi z mizarским oddelkom (vodil jo je Valentin Vodnik), da je bila leta 1882 ustanovljena v Kočevju nemška »strokovna šola za lesno industrijo« in da

je bila leta 1888 v Ljubljani ustanovljena slovenska »strokovna šola za lesno industrijo«.

Miloš Mehora je opisoval, zapisoval, risal, fotografiral in razstavljal pot gozdarstva in

predvsem lesarstva v Sloveniji od nekdanj do sedaj in s tem obeležil svojo veliko in koristno delo na delu te poti.

Alojz LEB, Marjan VIDMAR

DRUŠTVENE VESTI

Dejavnost sekcije sodnih izvedencev in cenilcev gozdarske stroke

Dne 12. 4. 1995 smo imeli člani sekcije sodnih izvedencev in cenilcev letni zbor, na katerem smo pregledali naše delo v minulem obdobju. Minilo je namreč dobro leto, odkar smo se organizirali in začeli delovati v taki obliki.

V uvodnem delu dnevnega reda nam je ing. F. Cafnik predstavil svoje vtise z letnega kongresa avstrijske inženirske zbornice, ki je bil sredi januarja letos na Bledu. Dejavnost zbornice je zelo raznolika. Zbornica skrbi za tekoče seznanjanje članov z zakonodajo in spremembami predpisov, za izobraževanje, določa cene storitev, izdaja pa tudi svoje glasilo. To so prav tiste dejavnosti, ki bi morale biti navzoče tudi v naši sekciji. Z informacijo o osnutku zakona o pooblaščenih inženirjih, ki ga pri nas pripravlja tudi Zveza inženirjev in tehnikov, pa smo dobili vsaj grobo predstavo o stanju in usmeritvah, ki bodo aktualne tudi pri nas že v bližnji prihodnosti.

V nadaljevanju dnevnega reda smo razpravljali o odškodninah za gozdove, ki se ugotavljajo pri gradnji avtocest. Ta problematika je prav sedaj zelo aktualna, razprava pa je pokazala, da smo prav tu delovali nepovezano oz. da nismo pravočasno pripravili strokovnih izhodišč za ceno. Res pa je, da je gradnja avtocest prehitela organiziranje naše sekcije in da lahko le za nazaj ugotovljamo, kje so odprta vprašanja. Razlike v višini odškodnin, ki se plačujejo po posameznih sekcijah avtocest, so prese-netile celo posamezne navzoče. Poseben

problem je vrednotenje zemljišč in s tem v zvezi metodološka navezanost na kmetijstvo, kar je glavni vzrok visokih odškodnin. Zanimiv je bil zlasti prikaz konkretnega primera cenoitve gozdne parcele na trasi avtoceste z vsemi parametri, ki vplivajo na višino odškodnine. Prav tu se je videlo, kje in kako lahko išče cenilec pot za povečanje odškodnine ne glede na strokovna izhodišča oziroma da ta ne upošteva v celoti. Vendar pa zadeve le niso tako enostavne; vedeti pač moramo, da smo cenilci dostikrat razpeti med našo stroko, zahteve investitorja in tudi med druge stroke, zlasti že omenjeno kmetijsko, in da moramo v tem razponu iskati rešitve.

V zaključnem delu so bili poleg organizacijskih zadev dani tudi predlogi za delo sekcije. Udeleženci so bili enotni, da brez ustreznega izobraževanja in koordiniranega dela ni perspektive. Zato bomo organizirali predavanja, v odvisnosti seveda od naših skromnih finančnih sredstev. Skupina članov pa bo pripravila ustrezne obrazce, kar naj bi pripomoglo k enotnejšemu delu pri samih cenoitvah.

Damjan Pavlovec